

Să lăsăm textul să vorbească

Reprezentarea secției maghiare a Teatrului din Oradea cu piesa lui Adrian Doihotaru **Concurs de imprejurări** a fost văzută în cadrul unui turneu, prilejuit de Zilele Teatrale Covâșnene, organizate în Sfântu Gheorghe. Un spectacol rodât bineînțitor, având în vedere răstimpul scurs de la premieră. Textul, analizat minuțios cu prilejul premierii pe țără de la Teatrul "Nottara" („Teatrul“ nr. 7-8/1986), e o diligentă încercare de convertire în fapți teatrali a unei indelungate experiențe de gazetar. Cindind pentru scenă istoria renunțării, din motive deloc fortuite, la nădejdea de a avea un loc de muncă mai potrivit, Adrian Doihotaru circumscris, cu gravitate și veridicitate, mecanisme complicate și subtile ale delațiunii. Întrucât această Nana, personaj-protagonist al piesei, semnează ce așteaptă un copil și candidăză la un post de cercetător științific, este doar un om care aspiră să se afle la locul său. Înamicii, într-o rețea veroasă de relații, telefoane și obluziuni, o fac să renunțe; jocurile de interes o dezgustă, preferă să abruleze, dar nu aruncând arma, ci continuind, după naștere, mamă de acum, să profeseze la catedră. Renunțarea nu e luată în tragic, ea devine o acuzată expresie a unei atitudini, o afirmație a demnității. Personajul are o evoluție limpida, în trama piesei, energia atitudinii îi conferă sfior, încărcătură dramatică, rezistență scenică, cu toate că partiturile color cu care intră în dialog — în afară de principalul adversar, Prorectorul, corupt și venal — nu au o pondere pe măsură.

Spectacolul conousc de regizorul Farkas István e un amestec de stiluri nedumeritor. Se pune accentul pe realizarea unor imagini scenice metaforizante, care însă încetinesc ritmul, reduc fluența și trimit,

CONCURS DE IMPREJURĂRI de ADRIAN DOHOTARU • TEATRUL DE STAT DIN ORADEA, secția maghiară • Data premierei: 17 februarie 1988 • Traducerea: OLÁH TIBOR • Regia: FARKAS ISTVÁN • Scenografia: VIOARA BARA • Distribuția: KISS TÓRÉK ILDIKÓ (Nana), MEDGYESFALVY SÁNDOR (Ion), LACZÓ GUSZTÁV (Prorectorul), FÖLDÉS LÁSZLÓ (Profesorul), FÁBIÁN ENIKÓ (Cora), SATA ÁRPÁD (Secretarul), LASZLÓ ATTILA (Un euforic), HALASI ERZSÉBET (Celina), REVOCZKY RÓBERT (Tejhelarul).

uneori, la contrasensuri și concluzii nedeterminate. Kiss Tórék Ildikó (Nana) se luptă cu felos spre a impune cerbicia personajului, fără echivocuri și tenebre. O secundăză, în rolul bârbatului, Medgyesfalvy Sándor, inclinând să apese pe pedala dramatismului mai mult decât este cazul, Laczó Gusztáv în Prorector dovedește o reală știință a măsturii, într-un rol pindit de prinejdia tutelor groase. László Attila, un actor tiner, distribuit în filozofardul personaj Un euforic — distribuirea e imbusurătoare, pentru rodajul într-ale meșteriei — pune prea mult năduș în rostirea vorbelor-petarde. Invitat în reprezentație, Sata Árpád — actor al colectivului elujejan — realizează un erchiu acid-amăr al lipsei de voință, al abușicii cu mortă.

Teodor SUGĂR

Vizibilă este doar osatura

Fluturi... fluturi nu e o piesă care să stirnească alt interes decât rubrica faptului divers dintr-o publicație occidentală; conține emoții de siccă și profunzimi de cafenea, prilejuite de o bîrsu oarecare, scandalosă doar pentru că pare a fi lansată chiar de un martor ocular. Tânărul care sună la usă și pe care Doamna îl primește în casa ei — tentată de gîndul reluații unor exerciții de seducție — se dovedește a fi tocmai copilul abandonat. Si, întrucât este „raisonneurul“ cestuii, cu el e simplu: nu poate fi decit ori violent, ori placid; ori un pornit să se răfuiască cu lumea, ori un justițiar miniat de meschină autocompătimire. Dan Aștilean îl definește pe Tânărul Elio prin placiditate cu vagi și plătisite porniri justițiare. Personajul principal — din punct de vedere cantitativ — este Edda, doamna.

Regizorul Ioan Cristian nu o confundă pe Edda nici cu Ioana d'Arc, nici cu Angela Davis, motiv pentru care o lăsă pe bâtrina Damă să alunecă în propriul ei penibil. Olga Sirbu schizează vag, foarte vag, datele personajului, iar ceea ce fusese construit în jurul ei pentru a o pune în evidență pare mai degrabă că o inco-

FLUTURI... FLUTURI de ALDO NICOLAJ • TEATRUL DRAMATIC din BAIA MARE • Regia: CRISTIAN IOAN • Scenografia: FLORIN HARASIM • Data premierei 16 octombrie 1988 • Distribuția: OLGA SIRBU (Edda), DAN AȘTILEAN (Elio), CERASELA STĂN (Foca).

modează decit că îi priește. Motiv pentru care soțul scontat, și precatit cu minuție de regizor, nu se produce confruntarea dintre moarte și viață răscolește publicul, și nu personajul. Posibilul eșec e evitat spectacolul trece din registrul psihologic în cel al distanțării bretchieșe. Neavind-o în rol pe Olga Tudorache, fatalmente regizorul a trebuit să aducă în prim-plan pe fata în casă, pe Foca. Cite replici are Ceraseia Stan în acest rol? Pot fi numărate pe degete. Ei bine, actrița face dintr-un personaj marginal o prezență atât de vie încât devine axul spectacolului. Ea este **aspră** și neinduplăcată instanță în fața căreia ambițiile cîrliontale și voluntele de iluzii — podoabele becincicei mețreșe — se chircesc în gerul sentinței mute, ancestrale, vesnice. Foca — Cerasela se dedublează: o condamnată pe Edda tăcut și fără drept de apel; dar îi și este recunoscătoare pentru că, totusi, nu mai e săracana de la țară. Iși înfruntă stăpîna, dar slujind-o corect, prompt, zi și noapte; o desfide lăsându-se, însă, și ademenită de ideea că și va purta cîndva podoabele; căci Foca e gata să ducă la bun sfîrșit execuția sentinței: și stăpîna sa va trebui să moară, ca și fostul ei amant, — părăsită, dușmănită, ignorată. Cerasela Stan este astfel intruparea celei mai blajine vîndelete: fiecare-și primește pedeapsa meritată pur și simplu trăind și sfîrșind așa cum i-a fost dat. Cu excepția rolului acestei excelente actrițe, spectacolul se întăreșează ca într-un eliseu radiografic: vizibilă este doar osatura vizuinită regizorale.

Paul Cornel CHITIC

Prospero și abandonul fatal

Publicul, intrînd în sală, găsește cortina vîdicătă, iar pe scenă, într-un decor so-

FURTUNA de WILLIAM SHAKESPEARE • TEATRUL DE NORD din SATU MARE, secția maghiară • Data premierei: 7 octombrie 1988 • Regia: PARASKA MIKLOS • Scenografia: MARIA GHEORGHIADE • Distribuția: TÖRÖK ISTVÁN (Alonso); KILYEN LÁSZLÓ (Sebastian); ACS ALAJOS (Prospero); TÓTH-PALL MIKLÓS (Antonio); KONCZ ISTVÁN (Ferdinand); ANDRÁS GYULA (Gonzalo); BESSENYEI ISTVÁN (Adrian Cîrmaciul); DIOSZEGHI IVÁN-JK. (Francisco, căpitanul); CZINTOS JOZSEF (Caliban); FÜLÖP ZOLTÁN (Trinculo); SZÉLES FERENC (Stephano); FÜLÖP ERZSEBET (Miranda); LÁSZLO SZUZSA (Ariel).

cant, se mișcă impasibil Caliban. În varianta de spectacol a regizorului Paraska Miklos, Caliban reprezintă o axă căreia îi se circumseră sensurile întregului de mers artistic. Altfel spus, spectatorii sunt avertizați dintru început că în cele ce urmează va fi vorba despre Caliban, și înțeama pusă în situația de a se raporta la un larg evantai de adevăruri revelatoare și de a veni în contact cu două lumi distințe. Pe de o parte, lumea fatârnicii și a agresivității — reprezentată de Alonso și curtenii săi, pe de altă parte, cea a lui Prospero și Ariel — o lume a culturii, a teatrului. Adevarindu-i-se acestia din urmă, decorul se compune dintr-un reflector și un gong pusă față în față cu publicul; sunt apoi identificabile elemente din recuiza teatrului „nô“, alături de care rămăște de vestimente, cu siguranță cîndva costumele unor actori, iau, în irizările estompe ale luninii, forma unor copaci. Răspindite aparent la întimplare, fragmentele de siluete din gips fac și ele trimiterea la lumea spectacolului. Se poate astfel înțelege că insula, cîndva numai a lui Caliban, a devenit acum teritoriu exclusiv al lui Prospero, perimetru în care imaginea să artistică se manifestă plenar, conform unei logici specifice, în virtutea căreia lucrurile sunt, spre final, repuse în ordinea lor firescă.

Acs Alajos și László Zsuzsa

